

Izabela Gass
(Warszawa)

**MATERIAŁY SZKOŁY ROLNICZEJ W CZERNICHOWIE
(SZKOŁA PRAKTYCZNA GOSPODARSTWA WIEJSKIEGO; OBECNIE: ZESPÓŁ
SZKÓŁ. ROLNICZE CENTRUM KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO im.
FRANCISZKA STEFCZYKA)
(1860 –2021)
(15)**

Szkoła Rolnicza w Czernichowie jest najstarszą szkołą rolniczą w Polsce. Powstała jako czteroletnia Szkoła Praktyczna Gospodarstwa Wiejskiego w 1860 r., ale pomysł jej utworzenia pojawił się dużo wcześniej, bo już w 1846 r., kiedy to krakowskie Towarzystwo Gospodarczo-Rolnicze podjęło uchwałę o potrzebie założenia szkoły rolniczej na ziemi krakowskiej. Ulokowano ją na folwarku w Czernichowie pod Krakowem, który wydzierżawiono od wójta Rybnej – Kadłubowskiego. Szkoła zatrudniała 3 pracowników, uczyło się w niej 19 uczniów. Z pierwszego naboru w 1860 r. ukończyło szkołę tylko czterech.

W 1880 r. właścicielem Szkoły stał się Krajowy Sejm Galicyjski we Lwowie, który przekształcił ją w Trzyletnią Męską Krajową Szkołę Rolniczą kształcąca rządców i administratorów folwarków. Od 1884 r. nauczał tu Franciszek Stefczyk (1861 – 1924), nauczyciel, wybitny działacz spółdzielczy i ruchu ludowego.

W 1922 r. Szkoła przeszła pod zarząd Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i pozostawała pod nadzorem Kuratorium Szkolnego Lwowskiego. W 1923 r. znów zmieniła nazwę na Państwową Średnią Szkołę Rolniczą kształcąca przyszłych rolników. Podczas II wojny światowej Szkoła nadal funkcjonowała pod nadzorem władz niemieckich. Nauka trwała dwa lata, ograniczono naukę przedmiotów humanistycznych. Po wojnie na mocy rozporządzenia Ministra Oświaty otwarto męskie Państwowe Gimnazjum Rolnicze, od 1949 r. zmienione w koedukacyjne. Reforma szkolnictwa średniego przeprowadzona w 1951 r. sprawiła że Szkoła zmieniła się 4-letnie, a później w 5-letnie technikum. W kolejnych latach podejmowano stworzenie dodatkowych struktur jak np. Centrum Kształcenia Rolniczego czy Policealne Studium Zawodowe. Obecnie jest to Zespół Szkół . Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego im. F. Stefczyka.

Prace porządkowo-inwentaryzacyjne przeprowadziła w 2021 r. Izabela Gass. Materiały pochodzą z lat 1876 – 1879. Są to wykłady spisane przez ucznia II oddziału kierunku agronomii Józefa Gierowskiego.

W PAN Archiwum w Warszawie spuściźnie nadano sygn.15. Inwentarz liczy 10 jednostek.

Źródło i bibliografia

1. <https://agro.icm.edu.pl/agro/element/bwmeta1.element>
2. <https://skarby.bliskokrakowa.pl>

INWENTARZ

1. *Administracja krajowa. Wykład prof. Iwańskiego. Czernichów 1878/9 r.*
Zapis wykładu
1878 – 1879, rkp., sz, k.35
2. *Chemia. Zeszyt I – VI. Czernichów*
Chemia zwierzęca
Zapis wykładu

- 1879, rkp., l., sz., k. 386
3. *Hodowla owiec. Wykład Dyrektora M. Chwaliboga. Czernichów 1878*
Hodowla, cz. 2. Hodowla trzody chlewnej. Wykłady dr M. Chwaliboga
Hodowla bydła. Czernichów dnia 3.8.1878
Hodowla koni. Czernichów
Zapis wykładu
1878, rkp, l., sz., k. 302
 4. *Miernictwo. Wykład prof. A. Iwańskiego. Czernichów dn. 4/8.1878*
Zapis wykładu
1878, rkp, sz., k. 40
 5. *Rachunkowość gospodarcza*
Rachunkowość, z. 1 i 2
Zapis wykładu
1877 – 1879, rkp, l., sz., k. 117
 6. *Rolnictwo, część I-VI*
Zapis wykładu
[1876 – 1878], rkp., l., sz., k. 412
 7. *Rośliny gospodarskie i ich uprawa*
Zapis wykładu
1877 – 1879, rkp., sz., k. 178
 8. *Wetnoznawstwo. Wykład prof. J. Stanowskiego. Czernichów*
Zapis wykładu
[1876 – 1878], rkp., sz., k. 35
 9. *Weterynarya*
Zapis wykładu
1877-1879, rkp., l., sz., k. 136
 10. *Zadania [z matematyki]*
Zapis wykładu
1878, rkp., sz., k. 18